

loofs tekort gedaan. Hier dreigt onmiddellijk het spiritualisme, dat den Geest van Zijn medium scheidt en Hem a.h.w. van een anderen kant laat komen dan het Woord; en dat de vrijmacht des Geestes niet belijdt maar drijft.

Bijbelsch-pastoraal is dat onjuist; ook in de verhouding tot het Sacrament blijft de ontzettende mogelijkheid van de zonde tegen den Heiligen Geest. Bovendien vindt het geen steun in de belijdenis en komt in strijd met wat den Reformatoren gemeenschappelijk zoo na aan 't hart lag: de fundeering van het geloof alleen op het Woord, dat door den Heiligen Geest levend en krachtig is, ook waar het komt als verbum visibile in het Sacrament.

Nadat op bovenstaande klare wijze de kern van de waarheid omtrent de sacramenten door Van Teylingen werd belicht en positie tegen aberraties links en rechts was gekozen, geeft hij een nadere precisering van de gereformeerde sacramentsopvatting.

Allereerst zijn deze een teken, dus een afbeelding, een illustratie, een verduidelijking. Wat God zegt, toont Hij ook. Wat Hij via het oor bekend maakt, brengt Hij ook via het oog tot het bewustzijn. Als teken bedoelt het sacrament „de concentratie des geloofs op het Woord en werk der genade, die aan

onze uiterlijke zinnen worden voorgesteld. De centrale inhoud van het Evangelie, vergeving en leven door het kruisoffer van Christus, staat voor ons oog in de teekenen van het water in den Doop en van brood en wijn, die gebroken en vergoten worden, in het Avondmaal. Terwijl de sacramentele handeling, de besprenging of onderdompeling in den Doop, de uitreiking en het eten en drinken aan het Avondmaal ons voor oogen stellen de schenking en toeëigening des heils. De toezegging Gods houdt in zoowel de verlossing van de zonden door Christus' bloed als den Heiligen Geest, die het geloof werkt (H.C. Zo. 27). En de teekenen toonen ons „zoowel hetgeen God ons te verstaan geeft door Zijn Woord, als hetgeen Hij inwendig doet in onze harten (tam es, quae nobis externo Verbo suo declarat, quam quae in cordibus nostris interne operatur, N.G.B. art. 33).”

„Het zwakke en aangevochten geloof heeft vóór alles deze concentratie noodig, die de benignitas Dei (goedheid Gods) door de teekenen tot stand wil brengen. Het gezicht helet de verstrooiing van het gehoor. Het heil wordt geteekend in enkele vaste contouren. Het is hetzelfde heil als in de belofte, in het Woord is toegezegd. Woord en Sacrament zeggen beide dát en hoe God den zondaar genadig is; er is geen aparte sacramentele genade en het is hetzelfde geloof dat de Heilige Geest door het Woord werkt en door het Sacrament sterkt”. C. V.

UIT DE SCHRIFT

De gesloten poort: SOUVEREINE ZELFBESCHERMING

Toen deed Hij mij wederkeeren den weg (naar) de poort des buitensten heiligheds, die naar het Oosten zag; en die was toegesloten. En de HEERE zeide tot mij: Deze poort zal toegesloten zijn, zij zal niet geopend worden, noch iemand door dezelve ingaan, omdat de HEERE, de God Israëls, door dezelve is ingegaan; daarom zal zij toegesloten zijn.

Ezech. 44 : 1, 2.

Deze tekst heeft wel een wisselvallig lot ondergaan wat betreft de aandacht die Gods volk aan hem heeft besteed. „Haec porta clausa erit”, „deze poort zal gesloten zijn”, die woorden in de Vulgaat-vertaling werden in de nieuw-testamentische kerkhistorie bekend, sinds de „kerkvaders” hun wat al te scherpzinnige verklaring er aan verbonden en deze verklaring van kracht werd in die kerk, welke aan de traditie der kerkvaders, pausen en concilies meer waarde hechtte dan aan het gezag van het Woord des Heeren zelf en dat alleen. Immers, deze tekstwoorden zijn in de Roomsche kerk een steunpilaar geworden voor de leer van de blijvende maagdelijkheid van de moeder des Heeren, zoowel tijdens als na Zijn geboorte. Het is de bekende leer van den „uterus clausus”, de gesloten baarmoeder van de heilige maagd Maria, welke men op deze woorden heeft willen „gronden”.

Zulk een verklaring kan een gereformeerde verklaarder als A. Noordt zij met recht afdoen door kortweg te verklaren, dat zij hem „ten eenenmale onbegrijpelijk — en, om de waarheid te zeggen: ongepast — is” (K.V., p. 446). De gereformeerde dogmatiek mag hem alleen maar bijvallen, gelijk zij ook verder gereedelijk kan aantonen, hoe deze leer van wel heel onjuiste vooronderstellingen, bijvoorbeeld inzake natuur en genade, uitgaat.

Evenwel, daarmee ware door ons aan dezen tekst zelf nog geen voldoende recht gedaan. Want de Roomsche dogmatiek mag dan een overmatige en geheel onjuist gerichte aandacht aan hem hebben besteed, a a n d a c h t zal hij intusschen wel degelijk moeten ontvangen, juist van de reformatorische kerk, en van haar in groote mate. Want zoo gedwongen, ja ongepast, als het is, hem door middel van een eigenzinnige en dan nog slecht geslaagde allegorische speciaal te doen spreken van de natuurlijke organen, die de Geest heeft willen gebruiken, om den Zoon Zijn lichaam te bereiden, zoo noodzakelijk en gepast is het in deze woorden God te hooren spreken van hêel het werk der herschepping, der verlossing, der levendmaking, der wedergeboorte en vernieuwing — en dus wel degelijk ook van het soevereine heilswerk Gods in de geboorte van den Verlosser — gelijk dit werk dáár bij Ezechiël, in ballingschapstijd en -land door God zelf aan de orde wordt gesteld. De Roomsche exegete moge een zeer onzuiver geluid, ja een wanklank, hebben ontlokt aan de door haar beroerde snaren, zij heeft dan toch althans één z u l v e r e s n a a r g e r á á k t, en de kerk die haar bindingen verwerpt versta haar e i g e n roeping om te vertolken de muziek, waarvan de Geest van Christus het notenbeeld liet opschrijven door Ezechiël.

Wie zulks ook maar poogt te doen, moge beginnen met op te merken, dat deze tekst minder rechtstreeks ziet op de geboorte van Jezus dan wel op de wedergeboorte van Gods v o l k. Daarbij bedoelen we dit woord zoo universeel als de Schrift daarvan spreken kan, hetzij haar woordkeus meer letterlijk van weder-

verwekking dan wel van hergeboorte bepaald gewaagt. Wedergeboorte is het wanneer ik elken ochtend mag ontwaken in de gunst Gods, erkennende, dat Zijn goedertierenheden weer nieuw zijn (Klaagl. 3 : 23). Wedergeboorte is het uiteindelijk en alomvattend, wanneer Gods volk in den weg van opstanding des vleesch en verandering-in-een-punt-des-tijds het leven ontvangt op de nieuwe aarde (vgl. Matth. 19 : 28). En wedergeboorte is het telkenmale, wanneer God Zijn volk uitleidt uit het diensthuis, of uit „een” diensthuis, en in den weg van vrijmaking uit doodsche banden doet wederkeeren tot de vrijheid en blijdschap van het verlorne leven. Zoo was 1944 ons een wedergeboorte, zoo was het 1886, 1834, zoo was het in de uitleiding uit het diensthuis van Roomsche bindingen, zoo was het toen God Zijn volk opvoerde uit het wreede Egypte — en zoo was het ook wel zeer bijzonder toen God Zijn zwaar gekastijde, ja aan den hallingschapsdood overgegeven volk, kwam spreken van terugkeer naar het beloofde land, van levendmaking der dorre doodbeenderen (Ezech. 37), en van den nieuwen tempel, in visionair bestek Ezechiël getoond (40—48). Hetgeen in deze hoofdstukken de Heere voor oogen stelt in oud-testamentische beelden- en cultustaal, is een grootsch werk van louter wederverwekking en wedergeboorte, van levendmaking uit den dood, regeneratie en vivificatie, van justificatie, sanctificatie en glorificatie — het een van het ander niet te scheiden, en in het kader van dit tempelvisioen ook dikwijls nauwelijks te onderscheiden.

Graag zeggen we het zóó, in de wetenschap dat de formulering in dogmatisch opzicht een lacune blijft vertoonen — wat uitteraard iets anders is dan dat zij een onjuistheid laat bestaan. Maar door het anders en scherper te willen zeggen, zouden we, evenals die Roomsche tekstverklaring het deed, zij het in andere richting, de majesteit van Ezechiëls tempelgezicht geweld aandoen. Want een van de aangrijpende eigenschappen daarin is zeker wel de eenheid van compositie ondanks zooveel elkaar in den tijd en naar beperkte logica schijnbaar tegensprekende gegevens.

Om dit te verduidelijken stellen we nu, in dit slot-artikel van deze reeks eens apart de vraag, die reeds eenige weken ons bezig hield: op welken tijd hebben deze profetieën betrekking? Op den tijd — zie daar de eerste mogelijkheid — na terugkeer uit ballingschap? En daarop is te antwoorden: Ja, dat wel in elk geval. Maar we wezen er reeds op, dat bij voorbaat kan vast staan, hoe weinig dit tempelbestek in de concrete werkelijkheid van het den ballingen bekende heilige land zou zijn door te voeren, zoodat het wel zeer „onpractisch” lijkt. En een werkelijke tempel en tempeldienst naar dit model is er dan ook na den terugkeer in Jeruzalem niet tot stand gekomen; alles werd veeleer wederom ingericht, zooveel dat nog mogelijk was (toen bijvoorbeeld de ark niet terugkeerde) naar het model van den Sinai en de orde van den ouden tempel. — Ziet dan deze profetie op den tijd van het Nieuw Verbond, de bedeeeling des Geestes en der vrijheid? En weer moeten we zeggen: o zeker, veel is er in deze hoofdstukken, dat in dezen nieuw-testamentischen tijd vervuld mag heeten en dagelijks zich vervullend. Maar werkelijk beantwoorden doet ook deze eindtijd al weer niet aan de voorzegging en teekening in bijzonderheden van dezen toekomsttempel — want de zonden van deformatie en verontreiniging van Gods

heiligheden heeten hier meermalen zoo goed als uitgebannen (vgl. onder meer het besproken gedeelte 43 : 7—9) en toch is de kerkelijke werkelijkheid voor onze oogen telkenmale tot vandaag toe nog zoo geweest, dat ook ons deze prediking moest beschamen over onze gruwelen van deformatie ongerechtigheden in nieuw-testamentisch kerk-, dat is tempel-verband (vgl. 43 : 10—11). — Heeft dan — de derde mogelijkheid — de Geest der profetie het oog op de eerste toekomst, den nieuwen hemel en de nieuwe aarde? En nogmaals, en nu wel het luidst, moeten wij zeggen: wis en zeker, want daar wordt pas werkelijk gezien en kent zichzelf het herboren en verheerlijkte Israël, dat zonder benauwing van doodsvijanden mag verkeeren met God en daar is pas zonder smet of rimpel alles van Zijn heiligheid vervuld, waar Hij alles zal zijn in allen (vgl. 43 : 12). Maar toch is aanstonds duidelijk, dat ook daarmee geen bevredigend antwoord wordt gegeven op de gestelde vraag. Want van de nieuwe aarde en met name het nieuwe Jeruzalem zegt J o h a n n e s in de beschrijving van zijn visioen: d a a r w a s g e e n t e m p e l, want de Heere is haar tempel en het Lam. Is daarmee niet volkomen tegengesteld de prediking van dezen oud-testamentischen profet, die negen hoofdstukken vol schrijft over een t e m p e l der toekomst als definitieve woning van Gods heerlijkheid?

En voorts, waar wil men dan heen met al hetgeen aan resteerende zonde dan toch nog gevonden wordt? Wanneer misschien iemand zegt: dát ziet op het Nieuw Verbond, waarin de justificatie is geschied eens en voor goed (Golgotha), maar de sanctificatie nog zich doorzet van dag tot dag, terwijl de glorificatie pas komt in den dag der dagen — dan wara (afgezien nog van deze hanteering der onderscheiding zelf) te antwoorden: maar hoe dan te denken over zooveel bepalingen in al deze hoofdstukken, waardoor de binding n a u w e r wordt aangehaald in plaats van dat de tengel wordt gevierd? „Nieuw Verbond” zegt immers: v r i j h e i d d e s G e e s t e s; het kind, dat eerst door den paedagoog naar school werd gestuurd (Gal. 4 : 24) is nu uit die leerschool der dienstbaarheid ontslagen. Maar Ezechiël moet menige bepaling bekend maken waardoor het snoer van Mozes voor de toekomst n o g s t r a k k e r wordt getrokken. We denken aan onzen tekst: een heele poort van den tempel die nooit en voor niemand geopend mag worden om doorgang te verkrijgen, wij hij voor God alleen is gereserveerd. Of we denken aan de voorschriften voor de tempeldienaars in cap. 44, die nog veel strenger zijn dan de mozaïsche; zoo mag „binnen den heiligen kring” (Noordt zij) ten eenenmale geen wol gedragen worden en wordt de priester bij de keuze zijner vrouw nog meer beperkt dan sinds den Sinai het geval was. Het lijkt er dus op, dat hier het kind nog meer der dienstbaarheid onderworpen wordt, als de Heere zegt: zij zijn zoo rebels geweest, dat de pin des te meer op hun neus wordt gezet. Kortom, wie voor deze prediking het oor open zet, wordt verbaasd door zooveel tegengestelde elementen. Waar het den eenen keer is: alles is allerheiligst in heel het gebied, de oude gradatie is opgeheven, daar blijkt elders een heilige „kring” toch nog wel weer degelijk en met nog scherper regels te bestaan. Terwijl enerzijds het parool luidt „vrijheid der kinderen Gods”, daar wordt het anderzijds verkondigd in termen, gekozen uit het woordenboek der verzwaarde dienstbaarheid. En deze profet der „rechlijnigheid” (vgl. 1 : 12, e.v.) zou door iemand die een beetje fantaseeren kan, gemakkelijk kunnen worden gerepresenteerd als de Vader van alle dialectiek binnen de „ruimte der kerk”, om een onverschillig dialectischen term van vandaag te gebruiken.

En nu weten we wel, dat er een eenvoudige term en een dito beeld voorhanden is, om aan deze moeilijkheden min of meer een einde te maken. De term luidt „profetisch perspectief” en het beeld is dat van het gebergte, dat uit de verte gezien één bergrug kan lijken, één bergmassief, terwijl de toerist die het massief zelf genaderd is, de aparte ruggen en toppen onderscheidt — of ook het verwante beeld van de allee met boomen aan weerszijden, die uit de verte beschouwd één geheel vormen, maar door den verdergaanden wandelaar als boomen stuk voor stuk worden opgemerkt en nageteeld (het laatste van Noordt zij, 404). Maar term en beeld mogen juist zijn en ons op weg helpen, maar voorts blijven ze ons toch ook weer niet iets te handig. Bevredigen doen ook zij niet, wanneer we hier alles stuk voor stuk overwegen, en dat in den onderlingen samenhang. We vreezen, dat zij, als we ze gretig zouden gebruiken, het ons net iets te gemakkelijk maken, zoodat we te weinig meer zouden beven (niet dialectisch nu, maar schriftgeleovig) voor de majesteit en overweldigende kracht van de profetie in haar eigen massieve eenheid, gegeven als zij is door den Geest des Heeren. En daarom gaan we ook bij het woord van deze week niet te scherp en al te zorgvuldig onderscheiden: voor dezen tijd geldt het „in zóóverre” en voor dien weer in die mate en voor de nieuwe aarde „volmaakt”, maar we laten het voor wat het is: profetisch-historische proclamatie in visionaire termen van de s o u v e r e i n e i t e n v e r k i e z e n d e v r i j m a c h t d e s H E E R E N Heeren in het werk der levendmaking van Zijn doode volk Israël.

Want daarom gaat het hier: over dat eene groote werk der levendmaking uit den dood, rechtvaardiging,

NABETRACHTING

We hebben niet gehongerd naar Uw spijzen
en niet gehunkerd naar Uw dag!
Omdat de wereld en ons eigen leven,
te werkelijk in onze handen lag. —

We hadden lief wat onze oogen zagen
en wat we konden tasten, minden wij.
We hebben in Uw dood niet willen deelen
en daarom ging Uw leven ons voorbij.

O Heiland, leer ons aan Uw tafel naadren
verhongerend en verdorst naar Uw genê.
Heer, laat ons dalen met U in Uw dood en
Opdat in Uw verrijzenis ons leven sta.

BERENDIEN MEIJER—SCHUILING.

heiliging en verheerlijking, dit werk in zijn vollen behoefte-omvang, maar tegelijk in zijn eerstvolgende concrete verwerkelijking voor wat de historie betreft. Dat wil dus zeggen: het werk der levendmaking, uitleiding, vernieuwing, zooals het in den terugkeer uit de ballingschap heel aanwijsbaar historisch aan de orde komt om dan ook steeds meer en rijker zich te ontplooiën in komst en wederkomst van den beloofden Vorst. De poort, waarvan de tekst gewaagt, is immers die, waardoor de HEERE, de God van Israël, dezen herbouwen en hervormden tempel is binnengegaan.

Reeds in het tiende hoofdstuk beschreef Ezechiël hoe de heerlijkheid des Heeren bij de verwoesting van Jeruzalem den tempel door de Oostpoort verliet. En in dit visioen der laatste hoofdstukkenreeks zag hij reeds weer die heerlijkheid des Heeren in den zooveel geestelijker nieuwen tempel wederkeren eveneens door „de poort die op het Oosten uitgaat“ (43:4). Daarbij nu is het, dat aansluit dit speciaal decreet, waarmee de groote Tempelbouwer wel een zeer aparte bedoeling blijkt te hebben, wanneer Hij den profeet voor niets anders dan het vernemen daarvan naar deze plaats doet geleiden (vers 1).

Het voorschrift wordt hem gedictieerd, dat deze poort zal gesloten blijven. Dat is wel wonderlijk, voor wie even de verkeerssituatie van dezen tempel zich indenkt: er waren namelijk drie poorten, waarvan juist deze Oost-poort zooveel als de hoofdingang vormde. Behalve deze waren er slechts twee poorten in den tempelmuur, één in den Noord- en één in den Zuidmuur; de Westelijke kant moest blind blijven. Stel U nu een kerkgebouw voor of een tentoonstellingsterrein, dat drie ingangen bezit, resp. aan drie van de vier zijden, terwijl nog vóór de ingebruikneming wordt bepaald, dat de hoofdingang in het midden, recht voor het hoofdgebouw gelegen (vergelijk hier het eigenlijke tempelgebouw) nooit geopend zal worden en dat niemand, ook geen voornamelijk gast, daardoor het terrein zal mogen betreden. Gij begrijpt terstond, dat zoo'n decreet de aandacht wel bijzonder gespannen moet houden; de eene bezoeker zal den anderen aanstooten en wijzen: zie die wonderlijke poort, het meest doelmatig gelegen van alle, doch voor gebruik ten eenenmale uitgeschakeld — wat zou daar achter steken?

Zulke bevreemding en onderzoekende verwondering is het, die de Heere God met deze verordening wekken wil. Want Hij wil het er in hameren, wat het zeggen wil, dat Hij, met en in Zijn heerlijkheid, door die poort den tempel in bezit heeft genomen en met Zijn aanwezigheid tot hoogheilig heeft gewijd. Hij wil het in de harten beelten: wanneer Ik, die om uw zonde eens Mijn huis verliet, nu dit nieuwe en beter herbouwde huis wederom ga bewonen, dan zult gij allen eens en voor goed weten, dat Ik het alleen ben, die intrek nam, dan zult gij weten dat Ik niemand duld mij daarin te volgen, want het recht van den ingang reserveer Ik voor Mij alleen. De hoofdingang blijft uitsluitend voor Mij. Niet om in en uit te gaan, want in dezen tempel wil God nu altijd blijven wonen, zoo heeft Hij gezegd en ook daarvan geeft deze gesloten poort een rustige verzekering: God, die eens de deur sloot achter Noach, sluit nu de poort definitief achter Zich zelf. Maar die poort moet dan ook in alle eeuwigheden een opgericht teeken blijven van de soevereiniteit en eenigheid en vrijmacht van den verkiesden God, die Zich ontfermt wiens Hij wil en verhardt dien Hij wil, die den tempel verlaat wanneer Hij zulks vanwege de zonde wil en Hem opricht en herbewoont wanneer Hij door Zijn verlossend welbehagen dit verkiest. Slechts één verzachtende bepaling kan dit decreet nevens zich dulden (vers 3): de Messiasvorst mag — niet er door gaan, maar — in de hal van dit poortgebouw spijzen eten voor 's Heeren aangezicht, Hij mag op deze plaats van Gods volstrekte en zichzelf beschermende hoogheiligheid voor en namens Zijn volk eten als uit des Heeren hand en zoo het sacrament van deze verlossende vrijmacht Zich en Zijn volk toeëigenen. Maar daarmee is dan ook alles gezegd, verder valt er nu niets te verhalen, en de profeet wordt elders heengeleid (vs 4), om de heerlijkheid des Heeren zelf weer te zien als het-huis-

vervullend en den Heere te hooren, die door nieuwe en meerdere voorschriften zal blijken geven van Zijn waakzaamheid over de heiligheid van dit nieuwe huis.

Hebben wij te veel gezegd, toen wij stelden, dat de Roomsche toepassing van den tekst op den vermeenden „uterus clausus“ van Maria wel een gruwelijken wanklank hooren deed, maar toch een s n a a r getroffen heeft die zelf zuiver en hoogheilig is? Want wij, die er vandaag achter staan, zullen wel degelijk moeten zeggen, dat dit woord zijn kracht op het allerevidentst bewezen heeft in den geboorte- en ambts-weg van den eenigen Middelaar Gods en der menschen. Daarvan immers geldt het, dat geen oog het heeft gezien, geen oor het vermocht te hooren en geen menschenhart het kon uitdenken. God was het die onberekenbaar en nimmer nagerekend Zijn intrek nam in den schoot van Maria, Zich een doortocht vervolgens baande door de engte van hel en graf en daarna met Zijn heerlijkheid kwam wonen bij vischeramenschen, in jongelingen en jongedochters. En waar Hij aldus komt en gaat en woning maakt, daar kunt gij Hem niet inhalen, noch doen alsof gij op dien tocht Hem wel vergezellen of imiteeren kunt. Dit beteekent bijvoorbeeld, dat gij niet met Rome uw eigen heilighedstheorie kunt opdringen aan Hem die Maria's schoot Zich dienstbaar maakte, en u verre zult houden van een goede-werken-leer, die den mensch maakt tot een, die ook zelf nog weer de verlossingspoort open doet. En het beteekent ook, dat gij niet eigenwijs uw theorieën en bejegeningsnormen zult formuleeren omtrent de „wedergeboorte“ en het „wederbarende werk des Heiligen Geestes“, alsof gij door die poort naar binnen waart gegaan waarvan Hij zegt, dat Hij haar voor Zich reserveert. En het beteekent niet minder, dat gij over de „vrijmaking“ nooit menscheijk zult denken, hetzij door ergens een „halt“ van eigen makelij te plaatsen op den weg van haar eenvoudige consequenties, hetzij ook door dit pad zelf te leggen en eigenmachtig te gaan door een vrijheidspoort, waardoor God alleen vrijmakend wil naar binnen treden.

Want we vergeten niet, dat dit woord wel zijn kracht het duidelijkst bewijst in persoon en werk van Jezus, geboren uit Maria, doch allerminst tot en door Ezechiël gesproken is met den vinger bij Bethlehem of den Paaschhof — dan waren we misschien te gauw gered — maar met den vinger eenvoudig naar de uitleiding uit de ballingschap. Dat beteekent: wijzend naar de eerstvolgende concrete vrijmaking en wederkeer, die God toen aan de orde had

gesteld. Wie dat vasthoudt, weet zich beschaamd (schaamte was toch het eerste doel van heel deze prediking), niet het minst door dit woord. Want let wel, dat tevoren, in den ouden tempel, een zoodanig voorschrift niet was bekend gemaakt. Toen had God nog geen reden, Zijn huis door een oostpoort metterdaad te verlaten, laat staan daardoor erin weer te keeren. Maar nu wel. En nu het gaat om reformatie, om wederkeer, om herstel van hetgeen door de zonde en om de zonde vernietigd was, scherpt de Heere Zijn eischen toe in het raam van de zelfbescherming van Zijn Hoogheiligheid en Souvereine vrijmacht. Nu zegt Hij: na reformatie luistert het nog veel nauwer dan voordien. Nu zegt Hij ook: na reformatie zult gij te meer verstaan, dat levendmaking is Mijn werk alleen. Wee dus hem, die zelf consequenties maakt. Wee ook hem, die ze weigert waar zulk een God ze gebiedt. Want Hij proclameert: deze wederkeer is Mijn werk alleen. Dit huis werd pas huis, deze kerk werd pas kerk, dit volk werd pas weer echt volk, toen Ik met Mijn heerlijkheid hier intrek nam. Zonder deze bleef het een berg vol dorre doodsbeenderen. Maar nu Ik kwam, en woning neem, wordt het al levend door den Geest. Nu dan, wanneer Ik alleen u levend maak, zult gij Mij ook den toon laten aangeven in heel dit huis. Dan zult gij niet de reformatie gaan nadoen. Mijn werk imiteeren op verkleinde schaal, want de mensch, die zoo doet, lach Ik weg met Mijn decreet: deze poort moet gesloten blijven, want Ik ben er door gegaan en niemand nevens Mij en niemand na Mij. Maar evenmin zult gij de vrijmaking beknotten, den wederkeer beperken en intoomen, want ook wie dat doet wordt door Mij weggestormd: deze poort moet gesloten blijven, Ik ben er door gegaan, zij kan en mag en zal niet weer geopend worden, niet van buiten naar binnen, maar voor al ook niet van binnen weer naar buiten, niet op den heenweg, maar op den terugweg evenmin. Want zoowel de imitatie weg als ook de „Weg zurück“ is bij dezen tempelen en deze poort onbekend. Deze poort immers is de weg, de schoot, het doortochtsorgaan van de heerlijkheid des Heeren, den Heere zelf, de doorgangsweg van den levendmakenden, levenverwekkenden God. De gesloten poort der levendmaking, vrijmaking en wederkeer, justitie, sanctificatie, glorificatie.

Haeec porta clausa erit.
Want zij is het monopoliebewijs van den wederbarrenden God.
H. J. S.

QUANTUM OF QUALE:

OVEREENSTEMMING OF GEMEENSCHAP

KERKELIJK LEVEN

Blijkens persberichten heeft de generale synode der Herv. Kerk met algemeene stemmen aanvaard de voorstellen inzake de eerste alinea van artikel 10 der nieuwe kerkorde, waarvan het ontwerp in behandeling is. Prof. Diddens schreef reeds in ons blad over dit onderwerp. Hierbij trof ons de discussie over één bepaalde uitdrukking. Er was voorgesteld, uit te spreken, dat de heele kerk belijdenis doet van de openbaring van den Drieënnigen God IN GEMEENSCHAP met de belijdenis der vaderen.

Over de vraag van „openbaring“ dan wel zelfopenbaring is gedebatteerd; „zelfopenbaring“ heeft het gewonnen. Daar zit een kwestie achter, die we laten rusten.

Want een andere is gewichtiger: er waren voorstellers, die niet wilden gelezen hebben: „in gemeenschap met de belijdenis der vaderen“, doch: „IN OVEREENSTEMMING“ met de belijdenis der vaderen“. Laatstgenoemden hebben het niet kunnen winnen; prof. Berkelbach van der Sprekel nam het tegen hen op, en vond hun formuleering te „uiterlijk“ en te „intellectueel“. Hij won het debat; het bleef „in gemeenschap“. De meer behoudenden behooren in de hervormde synode blijkbaar tot de „weeke deelen der kerk“.

De verschillen tusschen de eene en de andere formuleering laten zich gemakkelijk verstaan. We worden weer op pijnlijke wijze herinnerd aan den enormen invloed van Karl Barth. Prof. Van Niftrik heeft de literatuur over Barth pas weer verrijkt, d.w.z. aangevuld, met een studie over Barth onder den veel zeggenden en nog meer verzwoegenden titel „Een Beroerder Israëls“ (uitgave Callenbach, Nijkerk). Als Barth nu één ding niet is, dan is hij niet een beroerder Israëls. Israël wordt beroerd door profeten met-eer-dilemma: zóó OF zú; denk aan Elia op den Karmel: Jahwe OF Baäl, en hoe lang linkt gij op twee gedachten? Maar Barth heeft dit dilemma grondig omvergestoot. Begonnen met Kierkegaard's óf-óf, is hij geëindigd met het én-én. Tusschen de eene „religie“ en de andere bestaan z.i. geen tegenstellingen van waar en vals, ook niet verschillen als tusschen hemel en aarde; hoogstens als die tusschen heuvel en anderen heuvel: minder hoog de eene, iets hooger de andere. Openbaring is meteen verzoening; en als ik zeg: Gods Woord werd vleesch, of ik zeg: God openbaarde zich, dan heb ik in den éénen zin niets

meer of niets anders gezegd dan in den anderen. En de dogma's, die er zijn, die zijn niet een antwoord-van-waarheidsinhoud tegenover andere uitspraken van leugen-inhoud; o neen, want de dogmatiek is niet anders dan „vragen“, almaar vragen; en „het“ dogma (enkelvoud) zelf is een ongreepbaar iets; de concrete „dogma's“ (meervoud) zijn niets anders dan benadering, approximatie, van het ongreepbare dogma zelf.

Wie zulke dingen leert, die beroert Israël niet, maar brengt het in slaap. Hij neemt het scherpe daglicht weg, en plantst ons in de schemering. Hij vervalt weer in avond-„theologie“, en dan principieel; hij verzoent de tegenstellingen, geeft aan bestrijders der orthodoxie de oude termen in den mond die evenwel gevuld zijn met een de orthodoxie doorbrekende inhoud, en is dus het tegendeel van een beroerder Israëls.

Vandaar dan ook, dat juist de barthianen zoo'n belangrijk aandeel hebben genomen in de propaganda voor de doorbraak-idee. Zooals die tot leuze van de Partij van den Arbeid geworden is. Dat was geen doorbraak tusschen Israëls ware en valsche broeders, maar doorbraak van Nederlands partijen. „Israël“ en „Nederland“ zijn nu juist niet hetzelfde.

Een lastig geval met dien mytischen naam „beroerder Israëls“. Die naam is door Elia zelf afgewezen; men kan er dus mee pronken, om zoo noodig op tijd te retireeren. Het is een lof in den vorm van smaad, en omgekeerd. Het ruikt naar profetie en „theocratisch“ avonturisme. Men zegge alleen maar, dat die booze Ahab dien goeden profeet Elia zóó beschouwde, en laat dan meteen de opponenten van Barth-Elia de rol van den leelijken Ahab spelen. En men heeft zelf heelemaal niets gezegd, dat exemplarisch is! Maar de vraag: Jahwe OF Baäl is meteen van de agenda geschrapt; juist die vraag sommeerde Ahab, zich vrij te maken van Izebel, en hij had er den moed niet toe, en ook de begeerte niet. Een theoloog als Barth, die de tegenstelling tusschen Israël en de heidenen fundamenteel ontken, moest niet als parallelverschijnsel van Elia worden aangediend, en de oppositie tegen dezen niet-Elia moest dan ook niet als een achabietisch misverstand van een werkelijken Elia worden gedood-verfd.

We denken aan een en ander, óók als we lezen hoe prof. Berkelbach v. d. Sprekel zijn ontwerp verdedigd